

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

7 [i. e. 8] Iusne sit unicuique propriam inuasore in sui defensam occidere,
necne.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

esse innocentem? Respondetur quod si bona fide credat, iustum se gerere bellum, etiam si alium putet esse innocentem, puta quia vel idem ipse credit, vel inuitus in exercitu retinetur, potest illum aggredi, tum quod aggressus ipse in bello est defensor, tum et quod vnus princeps ius habet aggrediendi alterum. Qui autem in les credere bellum se gerere iniustum, aggredi non potest.

Ad primum arg. in contrarium lib. 2. satis responsum est, quaestio. 3. ait 8. Deus namque non tanquam legislator, ut Scotus putat, dispensare valet super homicidio, sed tanquam vniversalis vitae dominus, potest cuius potestate in facere alterum occidendi, sicut fecit Abrahama, cuius ideo obedientia laude digna fuit, tamen si pro sua clementia id non permisit executioni mandari. Nemo autem mortalium hoc absoluto vitae dominio. Solutio

autem argumenti secundi notanda est apud D. Thom. nempe peccatorum grauitatem de se primo attendendam esse non penes illarum nocuum, sed penes obiectum. Quapropter innocentiis occisio sceleratior est & maiori digna supplicio, quam occisio impuri ac peccati hominis. Primo quia huiusmodi occisor praestantius bonum heredit, quod magis est per se diligendum, quia propter peius contra charitatem peccat. Secundo quia & iniuriam facit qui minus erat illa dignus, atque ideo iniurius iniuriam uiolat. Et tertio, quia rem publicam meliori priuat bono, ac subinde in bonum commune est pestilentior. Postremo, & Deum ipsum impudentius spernit, qui iustos chariores habet, secundum Iud. 11. 10. Qui uos spernit, me spernit. Quod autem iusto mox in bonum aeterna gloria cedat, occisio accidentarij est.

A quaestione autem tertij argumenti quod de innocente legitime probato nocente addebatur, super sedendum est usque ad locum citatum quaestione sexta.

ARTICVLVS VIII.

Virum si unicuique proprium inuasorem ad sui defensionem occidere.

Cum supra definitum sit nemini priuata auctoritate licere malefactorum

occidere explorandum supererat virum saltem liceat aggressorem per modum defensionis interficere. Sunt enim nonnullae sanctorum auctoritates, quae id vetare videntur. Ait quippe Augustinus, ad Public. De occidendis hominibus, ne ab eis quisque occidatur, non mihi placet consilium, nisi forte sit miles an publica functio ne teneatur, ut non pro se hoc faciat, sed pro alijs accepta legitima potestate, ubi ne gare videtur, cupiam ne occidatur licere priuatim occidere. Et in r. de libe. arbit. Quomodo, inquit, apud diuinam providentiam a peccato liberi sunt qui pro his rebus quas contemni oportet humana cede polluti sunt? Et censet illas res in vniuersum esse contemnendas, quas homines inuiti amittere possunt, in quarum numero est vita. Et Nicol. Papa can. de his clericis distin. 50. ait, De his clericis quibus consuluimus scilicet qui se defendendo paganum occiderant, si postea per poenitentiam possunt ad pristinum statum redire, aut ad aliam rem accedere scitote nullam nos occasionem dare neque illam tribuere licentiam eis quemlibet hominem quo liber modo occidendi. Cui qui de legi cum ad mores pertineat, videntur & laici esse subiecti. Quarto. Homicidium est grauius quam simplex fornicatio, sed nemini haec ad seruandam vitam est licita, ergo neque homicidium facere. Postremo. Si arbor est mala, ergo & fructus, ut habetur Matt. 7. sed defensio ipsa videtur illicita contra illam Pauli monitionem ad Rom. 12. Non uos defendentes charissimi, ergo & aggressoris occisio erat peior. In contrarium autem est illud Exod. 22. Si effringens fur domum siue suffodiens inuentus fuerit, & accepto vulnere mortuus fueris percussor non erit reus sanguinis, licet et ego aequior ratione uitam propriam usque ad mortem inuasoris defendere.

Ad quaestionem tribus conclusionibus responderetur Prima. Nemini licet aggressorem occidere nisi id fuerit necessarium medium nempe si alia via se non potest defendere. Secunda conclusio. Vbi medium illud fuerit necessarium, licitum est vim vi secundum iura repellendo, cum moderamine inculpatae tutelae illi occidere. Probantur simul ambae conclusiones. Ad quartum probationem supponitur contingere

Primum argum. a parte negatiua.

Argu. 2.

Argu. 3.

Argu. 4.

Argu. 5.

Prima conclusio.

Secunda conclusio.

TO
re
l
13

tingere posse vt vnus actionis duo existat effectus, quorum alter ex intentione agentis proferatur, alter vero accidat præter eius intentionem. Vt dum quis fodiens vt vitem plantet thesaurum reperit. Morales autem actus ex eo speciem sortiuntur quod in intentione & proposito agentis extiterat, ab eo autem quod accidentaliter est, nihil laudis vel vituperij recipiunt, vt si venator intendens sagittam in feram dirigere, hominem tranſueberet, non est censendus homicida. Ad propositum ergo nostrum vbi quis se defendit, duos est considerare effectus, scilicet propria vitæ conseruationem, & exitium alienæ, quorum prior fuit intentus, posterior vero accidentaliter. Ille autem per se effectus ex quo actio speciem sortitur, nullam habet rationem rei illicitæ, quippe cū hoc sit ius naturale vnicuique proprium ergo inde nullatenus vitatur actio. Ex accidentario autem effectu qui ex illo subsecutus est sine, vitari non potest, nisi vbi medium illud proportionem non habuit legitimam ad finem, hoc est non fuit necessarium. Fit ergo vtrique conclusio ex eodem syllogismo consequens, nempe quod vbi illud medium non fuit necessarium iniusta fuit occisio, vbi vero fuit, non fuerit illicita. Nam cum quisque potius teneatur suæ propriae conſulere vitæ quam alienæ, nemo teneatur iuri suo cedere, vt alienam vitam propriae anteferat. Tertia conclusio. Nemini priuata auctoritate licet ex intentione hominem occidere, vt propria vitam seruet, sed illud tantum munus est publicæ potestatis, quæ talem occisionem in publicum bonum refert, vt patet in principe edicente alteri bellum, & in ministro malefactorem capiente. Probat, quia occidere alium ex intentione, non est nisi publicæ potestatis, ad conseruandum bonum commune.

Hic in primis notandum est conclusionem secundam, quæ princeps huius questionis existit, in corde esse iuris naturalis. Vnde dist. 1. canon ius naturale. inter alia eiusdem iuris, ponitur violentiæ per vim repulsio. Idque patet ff. de vi & vi arma l. 1. Et ff. de iustit. & iure. l. vi vim, ait Floren. iure hoc euenit vt quo quisque ob tutelam corporis sui fecerit, iure fecisse existimetur & iniuriarum, ff. de iniur.

Iuris executio nõ habeat iniuriam, cū quisque ergo habeat ius se defendendi, nemini tunc iniuriam facit. In lumen, cap. significasti. de homicid. & cap. si vero. de sententia ex commu. Vim inquit, vt repellere, leges omniaque iura permittunt. Et ff. ad l. Aquil. sed est expresse habetur quod qui alium ferro te petentem occiderit, non vide. ur iniuria occidisse. Adeo enim naturale est cuique rei existere, vt in id quod si i nocet statim insultet. Exigit autem istarum conclusionum declaratio vt a tertia inchoetur. Dubium nõ que statim existit, quidnam sibi D. Thom. voluerit vbi ait, nemini licere hominem ex intentione occidere vt seipsum defendat. Videtur nõ que negare illud medium esse licitum, atque adeo sibi ipsi contradicere. Nam si intelligit quando illud non est necessarium, iam id docuerat in prima, atque adeo repetitioni vitur inuili. Si vero quando est necessarium, contrarium dixerat in secunda. Huius solutio apud Caiet. nisi amplius explicetur, metaphisicam obſcuritatem præfert. Ait enim licere cuique vt se defendat, hostem occidere, non quidem vt occisio illa eligatur tanquam medium sicuti medicus ex intentione pharriacum porrigit ad consequendam salutem. Et hoc est quod asseritur in tertia conclusionem. Sed vsit defensionis effectus, quemadmodum debilitas infirmi non est in intentione medici, sed est curatio- nis effectus qui præter intentionem sequitur. Hac autem regula nisi acutè legatur, multi decipiantur. Arguitur. n. contra licitum est inuaso, dum videt alter inuadentis manus euadere non posse directo speculo, iugulum eius ex intentione petere, vt illi prius cõternat, ergo regula falsa. Patet antecedens. Docet namque Arist. 6. Ethic. ad efficacem voluntatem finis petende se qui electionem medij, quod iudicatur necessarium, atque inspeculabilibus sequitur ex premis conclusionem, potest autem illi in re velle illum finem, quem rectè iudicatur aliter assequi non posse, ergo & illud eligere medium. Inuenias aliquos etiã ex nostris hæc omnia negantes antequam concedant licere in conflictu illi qui inuaditur eligere alterius mortem. Sed profecto si licita est defensio, & iudicatur illud necessarium, nõ scio cur nõ liceat in hostis iugulum rectè dirigere

Tertia
conclu.

figere ensem. Quin vero qui videt hostem
 in se lecta euaginato gladio tendere, & ti-
 met confertis manibus defendere se non
 posse, potest sagitta eminus iacta, vel glo-
 bulo illum solo sternere. Hæ enim est de-
 fensio cum moderamine inculpata tute-
 la. Mens ergo S. Thom. clara est, & planè phy-
 sica cenet enim tunc duntaxat homicidiū
 ex intentione fieri propter defensionem,
 quando quis alterum aggreditur ipsum
 praueniens, vel ad vindicandam præteri-
 tam iniuriam, vel ad cauendam futuram.
 Et ideo optimè ait in tertia conclusionè id
 tantum licere publica potestati, vel per
 bellum respectu exterorum hostium, vel
 per executionem iustitiæ respectu pesti-
 lentium ciuium, per quorum punitionem
 Respublica sese defendit. Atqui hoc pro-
 priè cenetur, mediū eligere ad illum fi-
 nem, quod quidem priuata personæ non
 licet. At vero quando quis inuaditur tunc
 quomodo u- que inuadit occidat in-
 culpata tutela, pura quia videt alter non
 posse eius manus euadere, etiam si directè
 sagitta, aut alio jaculo iugulum, aut cor-
 perat, cenetur id non inuadere, sed to-
 lum sui defendere. Et hoc sensu bene po-
 test teneri quod illa occisio non est mediū,
 sed consuetudinis effectus, tamen si con-
 suetudine rectè etiam appellatur mediū
 eodemque nomine vitur D. Tho. in pri-
 ma, & secunda conclusionè.

At verò de tutela moderamine quid-
 nam requiratur, ut sit inculpata, dubita-
 ri etiam potest. Nam sunt qui aiunt illum
 qui inuaditur debere summum adhibere
 iudicium, an possit alter quam per illatam
 mortem se defendere, nempe vel fugien-
 do, vel pacem deprecando, vel leuiter ho-
 stem cadendo, antequam ei liceat illum
 transigere. At verò licet ita sit quòd ha-
 beri debet horum ratio si comòde potest,
 tamen quòd in conflictu agonizantem ta-
 nto negotio obligemus, nulla iubeat ratio,
 tum quòd melior est conditio illius qui in-
 uaditur, postquam alter illi offert iniuriã,
 tum etiam quòd illo temporis articulo me-
 tus nõ finit iudicium liberum. De fuga au-
 tem post dicemus. Hoc dixerim quantum
 ad forum conscientiar. De foro enim iudi-
 ciali iuris prudentes iudices sunt. Existit
 autè nihilominus argumentum permole-
 stum, quippe quod rem valde facit ambi-
 guam. Apparet inquam licere priuata per-

sonæ hostem occidere idque, tanquam te-
 dium eligendo, nempe ipsum praueniendo,
 & aggrediendo quòd in tertia conclu-
 sione negatum est. Faciamus enim qui per
 inimicitias diuexatur, oclusum esse in ali-
 quo oppidulo, vnde nullatenus effugere
 potest, vel in eisdem adibus ubi est hostis
 qui & certissimis absque vilo dubio est eun-
 dem hostem eum decreuisse occidere, sed
 expectare horam, vel socios, vel aliam
 iamiam instantem importunitatem. Appa-
 ret enim eiusmodi miserum posse alium
 praueniire, & dum secutus est, eum oppri-
 mere. Vel fac innoxiam mulierem cum
 marito eodem lecto iacentem euidenter
 scire eundem sub cervicali abdidiisse gla-
 dium, quo ipsam dormientem iugulet, ne-
 que patere miseræ suffugium aliud nun-
 quid non ipsa possit eundem gladium fur-
 tim arripere, & fabulam anteuertere? Pro-
 fectò res est dubia. Ad quàm aliud respon-
 deri non potest quam quòd dum actus ille
 aggressio est, nullatenus est licitus. Si ta-
 men est defensio, non est cur condemne-
 tur, Vtrum autem eorum sit non est lege,
 aut scientia definiendum, sed arbitrio pru-
 dentis quocunque casu iudicandum. Ser-
 uuit autem hoc ad pacandas conscientias
 post factum. Haud tamen est in publico
 hæc licentia prædicanda, ne rude vulgus,
 quod discernere nescit quando est aggressio,
 quando vero defensio, eam per abu-
 sum amplifcet. At verò contra secundam
 conclusionem existit argumentum huius-
 modi. Necessarius ordo charitatis exigit,
 vt modo dicebamus, vitam spiritualem
 proximi propriæ corporali præferre quan-
 doquidem spiritualis nõ solum perfectior
 est, verum & finis ipse ad quem temporalis
 refertur, qui quis autè priuata auctoritate
 alteri vi aggreditur, est in peccato morta-
 li, quia id ei minime licet, ergo alterum idem
 ordo charitatis stringit, vt mori se citius
 permittat, quàm alteri in infernũ obrudat,
 atq. adeo neutiquàm licet eum occidere. Ar-
 gumentum est, quod non modo scios
 multos cogit, vt eius conclusioni fidem ad-
 habeat, verum & Gersonem grauem alio-
 qui auctorem, qui tract. de Eucharistia eam
 habet pro confessa. At vero hoc esset non
 solũ naturale ius peruenire, verũ & Chri-
 sti iugũ, quod suaue est, & leue, acerbũ fa-
 cere, atque importabile. Quenam. n. iustitia
 esset in lege, quæ subditos cogeret, vt vi-

con-
clusionè

Dilutio

Arg cõ-
tra secũ-
dã con-
clusionẽ

Gerson.

tam

TO
re
bus
III
13

tam quam mortales tanti aestimant cuiuscunque temeritati, & audacia dono darent? Si me tyrannus ad malum vigeret, vitam pro virtute deberem ponere, sed tamen cuiuscunque volenti me iniquissimè occidere id permittere cogor intolerabilis res esset. Immo non solum vitam non cogor illi dare, verum neque honorem, neque famam, neque bona mea. Est, verbi gratia, impurus homo, & pernicax, qui iurat, nisi dederò ei pondus auri patrum meo se graue aliquod scelus, virum propterea ego stringat petitionem suam illi concedere? Minime gentium.

Solutio.

Ad argumentum ergo conceditur ordine charitatis magis esse diligendam salutem spiritualem proximi, quam nostram temporalem, Hac autem charitatis lex solum obligat, vt quoties ad eiusmodi spiritualem salutem mea fuerit temporalis simpliciter necessaria, de beam illam periculo offerre. Exempli gratia. Laborat ciuitas aliqua, vel pertona ignorantia, vincibili, quam ego solus possum tollere, deberem cerè ordine charitatis cum periculo vite veritatem decerere. Item si mihi incumbit ex officio. Nam tempore pestis tenetur praelatus, & tempore belli princeps non de cetero populum, quia hoc secundo casu non sola charitas, verum & iustitia cõcurrit. Vbi autem vita mea nõ est necessaria, sed ipsi sciunt se male agere, & possunt cessare, & sua culpa non cessant, ego non tenor, sed ad perfectionem charitatis quandoque id pertineret.

D. Tho.

Et hoc exprèsè docet S. Th. in loco nuperrime citato, in solutione ad 3. & qu. 1. 5. eadem. 12. art. 8. ait, quod licet dilectio inimici in preparatione animi sit necessaria, quando necessitas occurrerit, tamen extralem necessitatem diligere inimicum nõ est, nisi de perfectione charitatis. Ad propositum ergo vt descendamus, qui me vi armata priuatum adouit, sua culpa id facit, quare mea vita non est illi necessaria, & ideo nec tenor illi succumbere. Alias occasio porrigeretur nefandis hominibus iustos inuadendi, nempe dum certi essent ab illis non se esse occidendos. Simili enim audacia Machabeorum hostes sabbathis eos adoricbantur arbitantes tunc eos non posse perire. Quare vt legitur 1. Mach. 2. ceteri ueni etiam diebus illis sanctis se defendere. Quid ergo est consequens. Tenor? gen. salutem proximi spiritua-

lem prae mea corporali, ergo tenor illam extra casum necessitatis plus seruari. Vnicuique namque mandata est cura sua vite suorumque bonorum, non autem alienorum, etiam si preciosiora sint. Sicuti seruare pater tenetur magis filium suum quam extraneum longè meliorem. Hactenus de libertate quam quis habet defendendi se. De necessitate autem, vitrum scilicet quis se ad id teneatur ab aliquibus dubitari. Immo sunt qui id affirmant propter hoc quod a nobis modo assererebatur. Hoc autem dubium artic. 6. lectum est nempe de mortuato, licitum esse vitam ponere pro amico. Vnde palam consequitur posse inuam permittere se occidi, ne occidat. Quin verò quandoque tenetur. Quare tres ordines statuendos de hac re arbitror im-

presentiarum. Est enim vnus quo inuasus tenetur, vt tenor, potius in ortem petiti quam inuasorè interficere, etiam vi aggressio iniuriosa esset. Item si aggressor esset rex, vel dux, vel alia persona, que valde esset Reipublice necessaria, inuasus autem esset persona vilis, cuius vita ad bonum commune nihil referret, profectò occideretur. At qui per alterum extremum contingeret casus, vt tenetur inuasus sub pena peccati mortalis defendere se, vt si vice versa princeps, aut quis alia persona republice per quam commoda ab impio aliquo, & nefario impeteretur, tunc cum proculdubio prodigalitas esset vite non se illum iniuria lacessitum defendere, etiam cum opus esset lacessentem occidere. In reliquis verò medijs casibus, & ius habet inuasus quisque defendendi se, & nihilo minus ei liberum est propter charitatem iuri eiusmodi renuntiare. Quid autem si quis me iniuria lacessit, non armis, sed vi alias, aut fraude? vt si scirem iudicem decreuisse me per iniquitatem ad mortem adducere, aut testes iniquis testimonijs, idque mihi esset certissimum, rem que iam esse in proximo, nunquid non posse illos occidere sciens me aliter non posse mortem fugere? Apparet enim idem ius esse, ac si me gladijs inuaderent. Respondetur nequaquam licere, neque id esse iuris, quando solum licitum est vim vi repellere, vis autem nõ est nisi in presentia aggressionis. Alias (vt supra diximus) si tu praueires, tu esses qui

qui aggredereis. Quare tunc alia tibi iuris remedia exquirenda sunt. Si autem pretor aut alij ministri iustitiae vellent in manus iniicere, constaretque mihi per iniquitatem id facere, liceret mihi profecto perinde vi vim repellere ac si essent personæ privatae. Secus tamen si id bona fide & lege tentarent, nempe quia sunt iudicia vel aliqua legitima accusatio. Tunc enim licet ego essem innocens, non mihi liceret, quo me eriperem ministros vulnerare, ut infra q. 4. dictum iterum sumus. De bonis autem temporalibus dubium est, vtrum in eorum defensionem licet etiam latronem occidere. Apparet enim hoc non licere, quia bona hæc temporalia lubrica atque adeo necessario peritura non sunt tantum faciendâ, ut vita eorum gratia homo muldandus sit. Eo præcipue quod omnia hæc in vita humana subsidium mortalibus collata sunt. Atque ad id faciat auctoritas Augustini ex primo libro de libe. arbi. secundum argumeto citata. Quin vero & illud Exod. 2. quod capi. 1. de homicid. citatur de fure nocturno adiuncta glo. Augustini quæ citatur cap. si perfodiens. de homicid. Glossa enim est, propterea licet furem nocturnum in flagranti dicto morte opprimere, non autem orto iam sole, quod noctu discerni nequit, venenit ad ad furtum faciendum an ad homicidium, sicuti luce solis deprehendi potest. Vbi significat August. solum motu mortis licere, furem occidere, non autem metu amissionis bonorum. Respondetur nihilominus citra dubium licere furem etiam diurnum in defensionem bonorum temporalium interficere si aliter illi eripi ab ipso nequeunt. Et ratio est quod bona mea, media sunt ad vitam sustentationem, & status, atque honoris. Quapropter sicut vita fundamentum est omnium bonorum, ita est & eorum tutrix, ad Augustinum autem respondetur, aut quod illis forsitan fuit sententia, quod ob solum bona temporalia non licet furum vitam haurire, vel melius quod locus est vii philosophus moralis, quia vix accedere consuevit, quin possint bona eripi à diurno latrone citra eius mortem. Et quâdo id fieri posset, certè iniquum esset illum occidere, sic enim habetur lege furtorum ff. ad l. Cornelianam de sicca. furem nocturnum si quis occiderit, ita demum impuere licet, si parere ei sine suo periculo non

potuit, parere scilicet liberando res suas, & licet & si. ff. ad leg. Aquil. si quis cum furem apprehendere posset malum occidere, iniuriam fecisse videtur. Idemque habetur cap. Interfecisti. extra. de homicid. Vnde de iuriconsulti inferunt quod etiam dum spes est via iudicia recuperandi furtum, non licet furem occidere. Et certè si spes esset certissima quod facilimo negotio recuperari posset, verum apparet. Vbi autem res esset dubia posset liberum esse domino iure vii suo. Vnde eodem cap. interfecisti subditur. Si autem sine odij meditatione te tuaque liberando huiusmodi Diaboli membra interfecisti, si seivare volueris bonum est tibi. Quasi dicat, non tenentis. De tempore autem defensionis, quamdiu duret, præterea forte dubitas. Nempe vtrum tunc autem liceat resistere quamdiu fur rem non arripuit, an vero etiam tunc dum tuis rebus onustus fugit, liceat tibi cum armis inssequi, & si aliter deprehendi nequit, etiam iacto telo sternere. Respondetur toto illo tempore flagrantis delicti licere vim vi repellere, etiam dum fugit, postquam vero aliquo se iam recepit, non licet eum vi aggredi, sed tenere quousque iudex eum capiat. Atque cum hæc licere asserimus, nempe furem telo prosternere, sic intelligimus si bona aliquantulum sint præcij Nam pro re villi, nempe pro valore duorum triumve ducatorum, ut vitam periculo exponere delictum esset, sic & alium interficere. Nam licet te tuaque tuendi ius habeas, conferendum tamen est damnum quod tibi caues cum illo quod das. Quamvis innocentis conditio melior sit. Superest autem de honore videre. vtrum ob eius defensionem liceat aggressorem occidere Est verbi gratia ingenius vir aut illustris, qui videns hostem ad se gladio appropinquare, fugiendo possit liberare vitam vtrum fugere cum suo decore teneatur ne suam vel hostis periculo mortis obijciat. Apparet enim secundum ea quæ dicta sunt neutrum expectare posse, quandoquidem moderamen inculparæ tutelæ requirit hostis necem necessariam esse ad servandam vitam, quod in illo casu non est. Respondetur nihilominus non tenere se in pedes conferre, quia moderamen hoc adhibendum est citra honoris detrimentum quod ab eius sit momenti. Quapropter sacerdores & monachi fugere Soto, de iust. & iure. Dd re

Quâdiu tempus defensionis duret.

Dubiū aliud. Solutio.

TO
re
bus
III
13

re omnino in tali casu teneretur, utpote quorum honor non est confisum illi expectare, quippe quos armorum usus nihil extrema necessitate non decet. Et idem est de plebeio infimae sortis, qui nullam prioris honoris iacturam fugiendo faceret.

Submo-
tio caul-
li.

Quod si hinc quispiam contra nos intulerit, licet tunc etiam laesitio & in duellum provocato exte, quoniam sine honoris iactura aliud nequit facere. Respondetur nullam esse consequentiam. Nam tunc nulla vis inferitur, sicuti dum praesens est hostis. Et ideo qui exit in duellum non repellit vim vi, sed cooperatur ad iniustitiam qua alter ipsum provocavit. Praesertim quod secundum rei veritatem & sapientum iudicio, non exit non est dedecus quia ubi virtus non defenditur, nullus est honor, quippe qui eius est premium. Ob idque cum exit ad occidendum privata auctoritate, non sit virtus, sit ut neque vere sit honor, nisi secundum vulgus. Et nomine vulgi quicumque in eliguntur, qui non secundum rei naturam, sed secundum popularem opinionem de rebus iudicant. Sed de hoc nihil ad praesens. Vnum autem hic quispiam meditabitur forte sophisma. Videtur namque nobili qui in conflictu vulnus accepit licet hostem cessare iam volentem repercutere, non quidem indefensam vitam sed honoris quem ei abstulit, nam si licet expoliato bona fugenti latroni vi eripere cur non & illi eripere honorem? Respondetur dispari esse ratione, nam latro importat sua ipsa bona quae ab illo eripis, in casu vero praesenti ille qui te dehonora non potest portare tuum honorem, quare non potest illum iam vindicare nisi per vindictam quae soli publicae potestati licet. Ex his supra dictis fit quod si quis quempiam aggredere, ut eum suste levissime percuteret posset id alter etiam hostem interimendo, repellere. Praesertim in Hispania ubi tam atrox illa iniuria reparatur. Virum autem eadem sit ratio de clericis quae est de laicis. Respondetur quantum ad ius naturae idem esse prorsus nisi quod de defensione honoris non est parratio, utpote qui illum non habent in armis. De iure autem Ecclesiastico, statim.

Excludi-
tur alie-
rum so-
phisma.

Ad pri-
mum &
secundum
arg-
Primum igitur argumentum pariter & secundum eadem solutione diluuntur. Locutus enim plane Aug. in casu tertiae nostrae conclusionis, nempe nemini ex iura

tionem, puta per viam aggressionis, & praesentis licet privata auctoritate se defendere, neque sua. Et ideo ait, pro rebus directam significans intentionem, excipiens nisi sit miles. Ad tertium vero respondet D. Th. quod cum irregularitas incurritur praeter culpam, ut patet in iudice, fit ut clericus etiam si se defendendo aliquem interficiat, fiat irregularis. Loquitur tamen, secundum ius quod suo seculo erat in viis. Postmodum namque Clementi. v. circa de homicid. providenter cautum est ut qui mortem aliter vitare non valens suum occidit vel mutilat inuasorem, immunis sit ab irregularitate. Praeterquam quod in dicto capi. de his nihil aliud habetur quam quod clericus ille qui pagani defendendo se occidit multum sibi consulit si officio sacerdotali recessit quia si non esset necessarium. Adde quod forte loquitur ut in praecedenti capi. Clericum. de eo qui in militia nempe obsidione inclusus pagani occiderat, debuerat enim in obsidione non manere. Vnde can. Interfecisti. de homicid. volun praesbyter. qui se & sua defendendo inuasorem occidit, non deponitur, sed ad poenitentiam admonetur, forsitan propter exemplum, aut propter aliquam praesumptam culpam. Sed de irregularitate statim articulo proximo, ubi haec verba S. Thome unctius examinabuntur. Quantum ad argumentum nullius est ponderis, quoniam neque fornicatio neque adulterium media sunt ad defensionem, quae ad modum homicidium. Quintum vero super eodem nos loco Pauli tractavimus. Verbum enim Pauli, Non vos defendentes, idem est Graece quod, Non vos vindicantes, ut eius verbale nomen statim subiunctum ostendit, Mihi vindictam, & ego retribuam. Licet enim vix dum

infertur repellere, non tamen illam iniuriam nisi per publicam auctoritatem vindicare dicat.